

Таким чином, можна зробити висновок, що законодавство України з питань вирішення проблеми множинного громадянства потребує удосконалення. Відповідно доцільно було б прийняти нормативно-правові акти, які уточнювали б окремі норми щодо питань громадянства, удосконалити Закон України «Про громадянство» в частині набуття та припинення громадянства, який би допоміг уникнути прогалин в подальшій практиці.

Список використаних джерел:

1. Конституційне право України: Підручники для студентів вищих навчальних закладів/ За ред. академіка АПрН України, доктора юридичних наук, професора В. С. Журавського. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 544 с.
2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.
4. Тарасюк Г. Проблема реалізації принципу єдиного громадянства в Україні / Г. Тарасюк // Економіка, фінанси, право. – №8. – 2009. – С. 32 – 35.
5. Подвійне громадянство – загроза для України! [Електронний ресурс] // FREELook. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://narodna.pravda.com.ua/discussions/4c3e006cb0a6c/>.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Кулі-Іванченко К.К.

Циба Ольга Віталіївна

студентка V курсу

факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМА МНОЖИННОГО ГРОМАДЯНСТВА В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Процеси глобалізації, економічної, культурної та правової інтеграції неминуче стосуються питань громадянства. У країнах Європи питання приналежності особи до певного державного утворення, зокрема, постійного місця проживання, розглядається у ракурсі офіційної позиції щодо інституту подвійного громадянства, оскільки подібний статус притаманний багатьом жителям континенту.

У той же час, більш коректним здається термін не «подвійного», а множинного громадянства, оскільки саме він передбачений Європейською конвенцією про громадянство. Однак, в літературі визначення «біпатризм» є більш вживаним поняттям.

Як відомо, Європейський Союз є унікальним та специфічним територіальним утворенням, яке має наддержавний статус. У зв'язку із цим, громадянин будь-якої країни-члена ЄС може вільно пересуватися по території всіх держав, що входять в об'єднання, має практично ідентичні права і обов'язки в будь-якій точці Європейського союзу. Такий стан речей, мабуть, недоцільно називати подвійним громадянством, однак він, як і впровадження та існування подвійного громадянства, у значній мірі відповідає світовим тенденціям глобалізації та розширює права громадян. У класичному ж вигляді біпатризм полягає у тому, що держава допускає наявність подвійного громадянства і громадянин може мати два паспорти і більше. Але не всі країни дотримуються таких тенденцій. Багато країн зберігають традиції єдиного громадянства. Зокрема, до них належать Азербайджан, Білорусь, Німеччина, Данія, Індія, Катар, Китай, Норвегія, США, Естонія, Японія та інші [1]. Можна припустити, що такий підхід в першу чергу диктується важливістю забезпечення національних інтересів держави та захисту національної безпеки.

Що ж до нашої держави, ст. 4 Конституції України визначено, що в Україні існує єдине громадянство, підстави набуття і припинення якого визначаються законом. Принцип єдиного громадянства зазначається і в ст. 2 Закону України «Про громадянство України», яким передбачено, що якщо громадянин України набув громадянство або підданство іншої держави, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України. Якщо ж іноземець набув громадянство України, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України. У той же час, у п. 1 ч. 1 статті 19 цього Закону вказано, що однією з підстав втрати громадянства України є добровільне набуття громадянином України громадянства іншої держави, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття. Видається, що ці два положення Закону в певній мірі суперечать один одному, оскільки відповідно до ст. 2, подвійне громадянство не забороняється, а лише не визнається, і громадянин може мати подвійне громадянство, однак у відносинах з державою Україна він визнається лише її громадянином, однак згідно зі ст. 19 набуття громадянства іншої держави є підставою для втрати громадянства нашої країни. На практиці ж поширеними є випадки, коли громадянин України набуває громадянство іншої держави і, не повідомляючи відповідні органи влади нашої держави про це, фактично стає носієм множинного громадянства. Одним із напрямів удосконалення законодавства у цій сфері має стати розробка механізмів контролю за такими проявами порушень Закону та їх усунення.

В цілому ж, питання біпатризму є досить складним для вирішення. Зокрема, серед недоліків такого явища зазвичай виділяють проблему подвійного оподаткування, ухилення від несення військового обов'язку, застосування кримінальної відповідальності до правопорушника, нівелювання національних цінностей, загроза породження сепаратистських намірів в суспільстві, послаблення юридичного зв'язку, що існує між громадянином та державою, послаблення впливу держави на своїх громадян та, внаслідок цього, неможливість захисту їх інтересів за кордоном. Вирішення цих проблем потребує системної та комплексної роботи, які неможливо детально розглянути у рамках цієї роботи. У той же час, є ряд концептуальних запитань, які потребують свого першочергового вирішення на рівні законодавства.

Насамперед, доцільно визначити в законодавстві чітку дефініцію «множинного громадянства», чітку позицію законодавця щодо цього явища, з метою його конкретного тлумачення та можливості практичного правозастосування, а також закріплення процедури, яка б затверджувала підтвердження отримання громадянства іншої країни, усунення колізійних норм, що стосуються проблем подвійного громадянства, набутого особою за певних умов без особистого звернення (автоматично), та з відповідальністю за свідоме приховування подвійного громадянства. Важливим напрямом роботи у цьому напрямку має стати по-перше, розробка механізмів контролю за випадками протиправного набуття подвійного громадянства, а по-друге, посилення механізмів відповідальності та встановлення суворих санкцій за порушення законодавства у цій сфері з метою дисциплінування учасників цих відносин.

Видається, що на сьогодні вести мову про закріплення в Україні подвійного громадянства є передчасним і недоцільним. Хоча з огляду на збройний конфлікт на сході України та проживання на заході нашої держави значної кількості національних меншин з Польщі, Угорщини, Румунії [2]. Такий стан речей, м'яко кажучи, не сприяє національній єдності українських громадян, а впровадження подвійного громадянства на даному етапі, як видається, лише деструктивно вплине на забезпечення національної безпеки України.

Останнім часом до Верховної Ради України все частіше подаються законопроекти щодо впровадження в Україні подвійного громадянства. Як приклад, останнім був законопроект № 6139 від 27.02.2017 [3]. Зокрема, цим проектом було передбачено, що подвійне громадянство – це наявність у громадянина України громадянства (підданства) іноземної держави. Дивно, що в умовах такої напруженої соціально-політичної ситуації в Україні проектом передбачалося виключити пункт нині чинного Закону України «Про громадянство» про те, що в Україні діє принцип єдиного громадянства, громадянства держави Україна, який, зокрема, передбачає

виключення можливості існування громадянства адміністративно-територіальних одиниць України. Подальший аналіз положень проекту засвідчив, що окрім формального закріплення подвійного громадянства, це, по суті, жодним чином позитивно не вплине на стан справ в сучасній Україні. Мабуть, тому цей проект 16.05.2017 року було відкликано і знято з розгляду.

Таким чином, ідея подвійного громадянства в Україні має право на життя та може розглядатися в перспективі можливою. Однак, на сучасному етапі впроваджувати цей інститут в нашій країні було б передчасним та досить ризикованим з позицій національної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Список стран, где не разрешено двойное/второе гражданство // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://xn--80aaecchek9ddaiquem.com/starny-gde-zapreshheno-dvojnoe-grazhdanstvo/>. – Заголовок з екрану.
2. Угорщина та Румунія спільно виступатимуть проти українського закону про освіту // [Електронний ресурс] Режим доступу: https://ua.censor.net.ua/news/457812/ugorschyna_ta_rumuniya_spilno_vystupaty_mut_prot_y_ukrayinskogo_zakonu_pro_osvitu. – Заголовок з екрану.
3. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про громадянство України» щодо подвійного громадянства в Україні № 6139 від 27.02.2017 // [Електронний ресурс] Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61234. – Заголовок з екрану.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Олькіна О.В.

Шаварин Андрій Тарасович

студент V курсу

Інституту кримінальної юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Основний Закон більшості розвинених держав світу є фундаментом їх стабільного розвитку. Конституція України також повинна стати стратегічним документом на шляху розвитку нашої держави, що в подальшому дасть поштовх для розвитку всіх інших правових напрямів всередині країни. Головне місце в створенні такого документу стратегічного